

Torre Pallejà

Gelida

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Carrer Barceloneta, 41.
Alçada: 168

Coordenades:

Latitud: 41.441978418488
Longitud: 1.8637570738792
UTM Est (X): 405081
UTM Nord (Y): 4588446

Classificació

Número de fitxa 08091 - 94
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Modernisme
Segle XIX - XX
Any 1884-1903
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL / Immoble / 8329-I
Data aprovació: dv., 05/06/2015 - 12:00
Número inventari Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, 2613
Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 5185204DF0858N0001HT

Fitxes associades:

[Placa homenatge Ramon Pallejà i Camaló](#)
[Carrer de la Barceloneta](#)

Descripció

La casa Pallejà pertany a la tipologia característica de Gelida, relacionada amb el model de torre d'estiueig que inclou casa i pati.

Segons l'Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, l'edifici es distribueix en celler, planta baixa i primer pis, complementada amb un ampli terrat-mirador. El jardí, de dimensions considerables, disposa d'una àrea destinada a hort. D'acord amb l'inventari, entre els elements interiors destacats, però no visibles, hi figuren un colomar adornat amb trencadís ceràmic i decoracions, dibuixos i pintures, de Ramon Pallejà i Camaló.

A l'exterior, la façana alineada al carrer Barceloneta mostra bé el seu l'estil modernista malgrat que manté una simetria notable. La planta baixa, que inclou una petita porta secundària d'accés, està dotada de tres grans finestrals rectangulars protegits per reixes de forja. En el primer pis, es troben tres obertures en forma de balcons, dos d'ells més amples i un central més reduït, tots amb baranes de forja. Un element destacat és el coronament de l'edifici, on es poden observar tres respiradors i una cornisa caracteritzada per línies sinuoses.

La façana nord, que s'orienta cap a Montserrat, acull els principals balcons i terrasses. Aquesta façana mostra decoracions similars que emmarquen portes i finestres.

Història

La casa Pallejà es troba a l'extrem del carrer de la Barceloneta. Aquest carrer és un dels carrers principals de l'eixample del barri vell de Gelida, al tombant del segle XX. El carrer de la Barceloneta, en el seu tram final, incorpora una interessant combinació d'habitatges d'estil popular entre mitgeres anomenades "de comparet", constituïdes per un celler, planta baixa, entresol i un pis superior cobert amb teulada de doble vessant. En aquest darrer, solien tenir el pati on criaven aus i alguns conills per al consum familiar. Alguns d'aquests habitatges inclouen elements decoratius modernistes o noucentistes. Segons l'estudi de Gemma Alonso (Alonso 2012) la casa original data de l'any 1884 quan era propietat de Climent Munner Valls. Després d'un possible canvi de mans a mitjans dels anys 1880 amb Francesc Font (que s'acaba traslladant al Casal Font) hauria quedat en mans de Ramon Pallejà Carnicer l'any 1903, moment en què se n'hauria fet la reforma de la casa tal com la veiem avui en dia.

D'altra banda, al carrer de la Barceloneta, també trobem algunes de les primeres torres d'estiueig de notables dimensions, característiques de la tradició que es va popularitzar al poble a principis del segle XX amb l'arribada de la petita burgesia barcelonina, la qual buscava el model de ciutat jardí que s'havia implantat al poble. Hi ha qui diu que aquest és l'origen del nom Barceloneta.

L'estiueig es va establir com una pràctica habitual entre la burgesia a principis del segle XX, influenciat pels corrents higienistes que van emergir en resposta a la creixent industrialització de la nova Barcelona. A mesura que els mitjans de transport es van desenvolupar i millorar, va ser possible consolidar diversos nuclis d'estiueig en localitats anteriorment inaccessibles i allunyades de les zones més afectades per la contaminació urbana. Això va facilitar l'establiment de centres on la burgesia podia evadir-se temporalment de l'ambient urbà contaminat, buscant refugi en entorns més purs i saludables. Aquesta pràctica no només

reflectia una cerca de lloc per al descans sinó també una manifestació dels ideals de salut i higiene que predominaven en aquell període. A Gelida hi van trobar un context idoni.

Cal Pallejà fou un escenari de les festes modernistes a Gelida, on es reunia la burgesia barcelonina amb alguns membres destacats de la societat gelidenca. Aquesta casa es rep el nom per ser la torre d'estiu del poeta local Ramon Pallejà i Camaló, tal com recull la placa, col·locada al 31 d'agost de l'any 1975. A més a més, cal tenir present que durant els mesos de juny a setembre la "colònia estiuenca" organitzava diferents certàmens literaris i festes al poble. Així doncs, als anys 1908 i 1916, en el marc de cal Pallejà, s'organitzaren uns humorístics Jocs Florals tal com recull Mercè Carafí. De fet, des de finals del segle XIX i principis del XX, la casa va servir com a residència del poeta Ramon Pallejà i Camaló i, paral·lelament, fou l'escenari de diverses activitats culturals a Gelida. La burgesia barcelonina que estiujava a la localitat i alguns membres destacats de la societat gelidenca s'hi reunien per celebrar festes modernistes. En aquests esdeveniments, es realitzaven els esmentats jocs florals i representacions teatrals al teatre de la casa, així com actuacions de la Coral de Gelida.

En el programa de Festa Major de l'any 1975 Josep Mª Massana i Enric Carafí en van glossar la seva figura. Ramon Pallejà va néixer el 1903 a Barcelona, immers en un entorn cultural ric gràcies a la seva família, amb un pare pintor i una mare amant de la poesia. Des de jove, va desenvolupar un profund interès per la pintura i la poesia, influenciat per figures destacades com Dalí, Picasso, Miró i Nonell. Casa seva es va convertir en un lloc de trobada per a músics i artistes, enriquint la seva formació en les arts. Malgrat les dificultats físiques, Pallejà va emergir com un destacat pensador i poeta, la seva obra va guanyar reconeixement i premis en diversos certàmens. Va publicar el seu primer llibre "Poemes" el 1960, seguit per "Joies del dolor" el 1971, reflexionant sobre la seva vida marcada per la dificultat i la tristesa. Pallejà va morir el 1973, deixant un llegat durador en poesia i art.

Bibliografia

AAVV (1986). Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. L'Alt Penedès. Generalitat de Catalunya.

ALONSO, Gemma (2012). L'estiu a Gelida 1880-1940. Anàlisi dels fons documentals i fotogràfics. Treball de recerca del Màster d'Arxivística i Gestió de Documents. Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents.

CARAFÍ, Enric (2005). "Patrimoni arquitectònic de Gelida: una freda i una de calenta". Programa Festa Major 2005, pp. 83-85.

CARAFÍ, Mercè (1998). L'Abans. Recull gràfic de Gelida, 1890-1965. Efadós Editorial.

MASSANA, Josep M^a; CARAFÍ, Enric (1975). "Ramon Pallejà i Camaló, una vida forjada en la poesia, la música i l'art". Programa Festa Major 1975, pp. 54-56.

RIUS, Jaume (coord.) (2011). Gelida. Retrats d'un temps. Andana Edicions.

Enllaços d'interès:

[Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)
[Programa de Festa Major 2005](#)

